

נעשה משל ציבור, יכולים להתיר לקנות זה לישראל מטעם לב ב"ד מתנה וכמ"ש, אבל אם זה רק משל יחידים שהתנדבו לציבור, בזה לא מהני רק ע"י זמ"ה, ולחלל על איזה סך רק ע"י [= על ידי] מי שאינו מבני העיר, דע"י ידו אי אפשר לזכות דהוה כמו ע"י עצמו דגם הוא יש לו חלק בהדבר וכמ"ש הראשונים בהך דכתובות דף צ"ח [ע"א] גבי אלמנה ששמה לעצמה ואכמ"ל. גם לא לעשות לד' דברים" אף לשיטת הראב"ד ז"ל ואכמ"ל. ואקצר מפני המירדה.

יוסף ראזין

רב דפה הנ"ל

יום ה' י' תמוז דהאי שתא תרפ"ה, דווינסק.

לדרב החו"ב וכו' כמחור"ר אליעזר נ"י רב בוועליז,

כעת קבלתי מכתבו, והנה בדבר הבית אני איני מתערב בדברים כאילו.

בדבר מ"ש [= מה שכתב] בשם הרשב"א והריטב"א, באמת כך, הנה גבי מע"ש וכן רבעי יש גם גדר ממון מלבד ממון גבוה, ובאמת מבואר

(13) מגילה דף כז ע"ב במשנה: אין מוכרין בהכנס' כו' וחכ"א מוכרין חוץ מארבעה דברים.

בירושלמי מע"ש פ"א דכמתנה יכול ליתן גם רבעי ומהני, ותליא לה בהך פלוגתא דר"מ ורבנן בכורות דף נ"ב ע"ב אם מתנה כמכר'. אך הגדר כך, לגמ' דידן דמ"מ גדר מה שצריך להוסיף חומש הוא בשביל הממון גבוה שיש לו לר' מאיר, וא"כ כיון דא"א להקנות לו הממון גבוה שיש לו אף במתנה, אף שהממון הדיומ קנה במתנה דוקא, מ"מ ליכא חומש, דזה לא הוה שלו. והנה מבואר ב"ק דף מ"ט ע"ב דאף דבר [= דאינו יכול] לזכות, מ"מ כיון שיש לו זכות במקצת, זכה בהכול. לכן כך כאן כעת מזכה לו הכול כיון שאין עליו עדיין קדושה של ממון גבוה, ואח"כ זכה ממילא ע"י זה גם הממון גבוה שיהא יכול להוסיף חומש, אך כל זה גדר מתנה צריך. ומאוד הארכתי בזה בדברי הרמב"ם ז"ל שכתב בוסר וגם בשאר נטע רבעי, דס"ל דהקדושה חל רק בגמר, ואיסור יש קודם, ועיין פסחים דף נ"ב ע"ב, ואכמ"ל בזה, ואקצר'.

יוסף ראזין

רב דפה

מה נשמע במחנם אם גמרה דגיטין דף מ"ג ע"ב בגדר הרבנות דמחנם או לא.

הנ"ל

(1) עיין שו"ת צפ"ד ח"א סי' קכו, מובא בצ"פ ב"ק ח"א דף מט ע"ב ד"ה גדר, בצד קצח מדפי הספר.

(2) עיין צ"פ הל' מא"ס פ"י הי"ז.

(3) ועי' בספרי בריכת המלך מעמוד מד מה שהארכנו בזה.

